

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

предмет:

Српски језик

назив предавања:

Реченица (значење, облик, састав)

име предавача:

Јела Стевановић

час:

29.

Прибор потребан за рад

- Свеска
- Оловка
- Гумица

Да се подсетимо

- ❖ **Реченица** је скуп речи или само једна реч којом саопштавамо своје мисли.
- ❖ Она је изговорена или написана мисао.
- ❖ Реченицом најчешће саопштавамо своје мисли, осећања и обавештења.
- ❖ У писању се обележава **ВЕЛИКИМ СЛОВОМ** на почетку, а на крају **тачком, упитником или узвичником**.
- ❖ У говору се изражава различитом интонацијом.

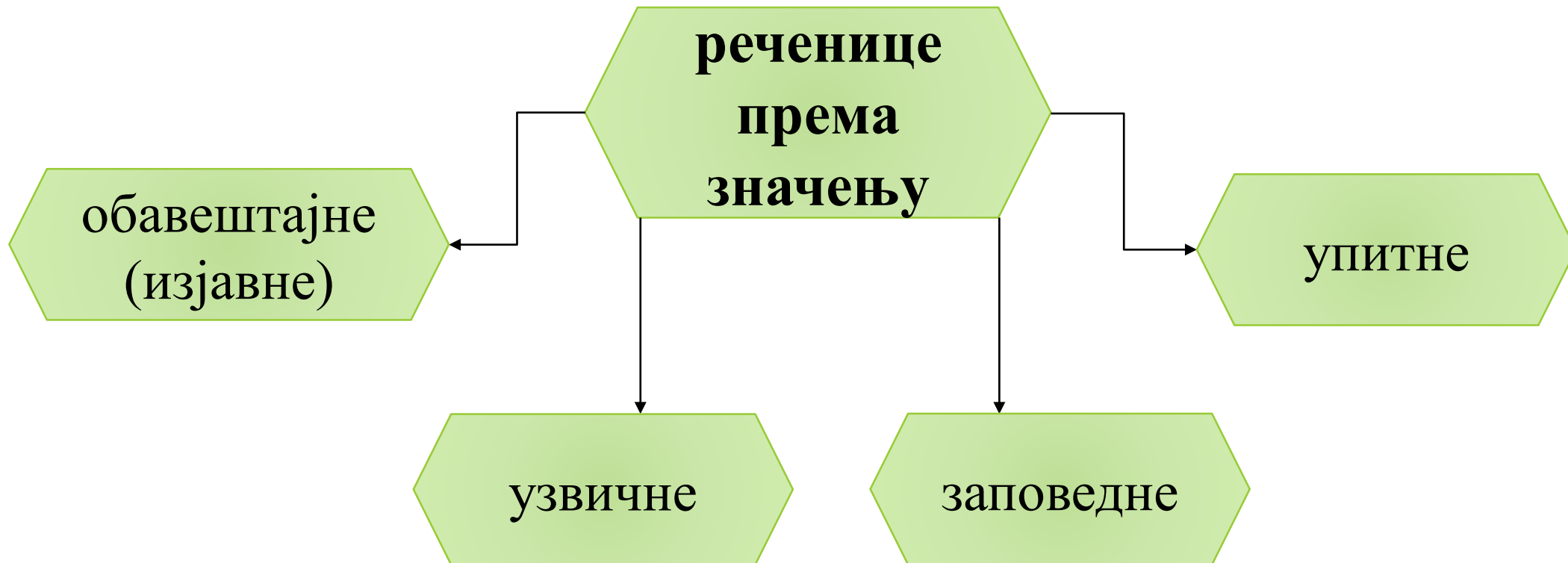
Да се подсетимо

- ❖ Реченица се састоји од реченичних делова (чланова) који имају одговарајућу службу у реченици.
- ❖ Главни реченични чланови су субјекат и предикат, али реченица може имати и друге реченичне додатке (прилошке одредбе, атрибут, објекат...).
- ❖ **Субјекат** се добија одговором на питање – **Ко** врши радњу?
- ❖ **Предикат** се добија одговором на питање – **Шта** ради субјекат?

Реченице по значењу, облику, саставу

према значењу	према облику	према саставу
обавештајна/ изјавна	потврдна	проста
упитна	одрична	сложена
узвична		
заповедна		

Реченице према значењу

Реченице према значењу

- ❖ **Обавештајне** реченице су реченице у којима су дата обавештења о неким догађајима, радњама или појавама.
- ❖ На крају обавештајних реченица налази се **тачка**.

- Милан иде на тренинг.
- Марија тренира тенис.
- Мама је отишла на посао.

Реченице према значењу

- ❖ Упитне реченице су реченице помоћу којих су постављена разна питања.
 - ❖ На крају упитних реченица налази се **упитник**.
-
- Где идеш данас?
 - Идемо ли у биоскоп?
 - Зашто јуче ниси дошао?

Реченице према значењу

- ❖ **Узвичне реченице** су реченице у којима су исказана нека снажна осећања.
 - ❖ На крају узвичних реченица налази се **узвичник**.
-
- Ура, победили смо!
 - Јупи, идемо на море!
 - Гори ватра!

Реченице према значењу

- ❖ **Заповедне реченице** су реченице у којима је исказана нека заповест, наредба, забрана, дозвола или молба.
 - ❖ На крају заповедних реченица налази се **тачка** (молба, слаба заповест) или **узвичник** (строга заповест).
-
- Не трчи!
 - Донеси ми воде!
 - Молим те, пошаљи ми поруку када стигнеш кући.

Реченице према облику

Реченице према облику

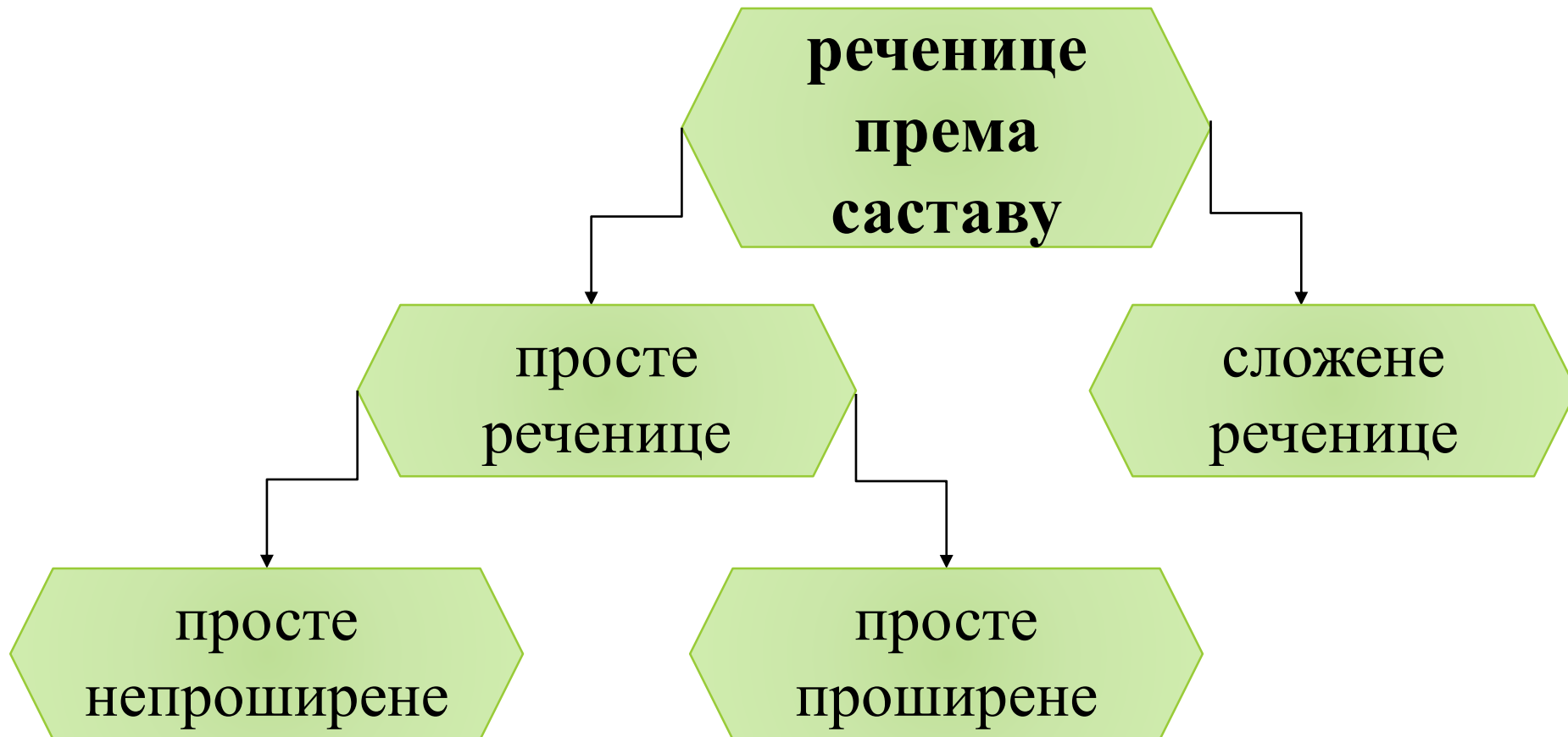
- ❖ **Потврдном** реченицом се потврђује нека мисао.
 - Марко пева.
 - Бака је умесила хлеб.
 - Мама је направила колач.

- ❖ **Одричном** реченицом се одриче, негира нека мисао.
 - Марко не пева.
 - Бака није умесила хлеб.
 - Мама није направила колач.

Потврдна реченица	Одрична реченица
Лука иде у школу.	Лука не иде у школу.
Зец једе купус.	Зец не једе купус.

Реченица	Потврдни облик	Одрични облик
Обавештајна	Данас пада киша.	Данас не пада киша.
Упитна	Зашто си био код Марка?	Зашто ниси био код Марка?
Заповедна	Бежи са терена!	Не бежи са терена!

Реченице према саставу

Реченице према саставу

- ❖ **Просте непроширене** реченице имају само субјекат и предикат.
 - Снег пада.
 - Милан је отишао.
- ❖ **Просте проширене** реченице имају један предикат и субјекат, али и објекат, атрибут, прилошке одредбе.
 - Ситан снег пада.
 - Милан је отишао у град.
- ❖ **Сложене** реченице имају два или више предиката.
 - Снег полако пада и покрива улице.
 - Милан је отишао у град и купио кошуљу.

Примери за вежбање

1. Стави одговарајући знак на крају реченице.

Ана, одмах уради задатак

Сутра ћу урадити задатак

Када ћемо имати тест

!

.

?

Молим те, објасни ми задатак

Који задатак треба да урадим

Пази, да не погресиш задатак

Ана, одмах уради задатак!

Сутра ћу урадити задатак.

Када ћемо имати тест?

Молим те, објасни ми задатак.

Који задатак треба да урадим?

Пази, да не погресиш задатак!

Примери за вежбање

2. Повежи пример са леве стране са називом врсте реченица.

Пази, ауто!

Одмах ми реци шта си урадио!

Отпевао сам лепу песму.

Када славиш рођендан?

ОБАВЕШТАЈНА

УЗВИЧНА

УПИТНА

ЗАПОВЕДНА

Примери за вежбање

3. Поред потврдне реченице напиши слово П, а поред одричне реченице слово О.

Петар је добио петицу из математике.

П

Милица неће речи истину.

О

Бака воли да спрема колаче.

П

Зашто не читаш књиге?

О

Примери за вежбање

4. Заокружи слова испред тачних тврдњи:

- ✘ а) Заповедном реченицом исказујемо мисли, ставове и информације.
- ➡ б) Узвичном реченицом исказујемо снажна осећања, страх или радост.
- ✘ в) Обавештајном реченицом исказујемо молбу, заповест или наредбу.
- ➡ г) Упитном реченицом исказујемо радозналост и питања.

Примери за вежбање

5. Попуни следећу табелу.

Врста реченице	Потврдни облик	Одрични облик
обавештајна	Ана воли да црта.	Ана не воли да црта.
упитна	Зашто си ме звао?	Зашто ме ниси звао?
узвична	Крећемо одмах кући!	Не крећемо одмах кући!
заповедна	Причај!	Не причај!

Примери за вежбање

6. Одговори на питања.

а) Од чега се састоје реченице?

Реченице се састоје од **речи**.

б) Каквим словом почињемо писање сваке реченице?

Писање сваке реченице почињемо **великим** словом.

в) Који знакови могу да стоје на крају реченице?

На крају реченице могу да стоје **тачка, упитник или узвичник**.

Примери за вежбање

7. Састави реченицу од датих речи: испред, играо, плавокоси, јутрос, дечак, се, испред, зграде.

Плавокоси дечак се јутрос играо испред зграде.

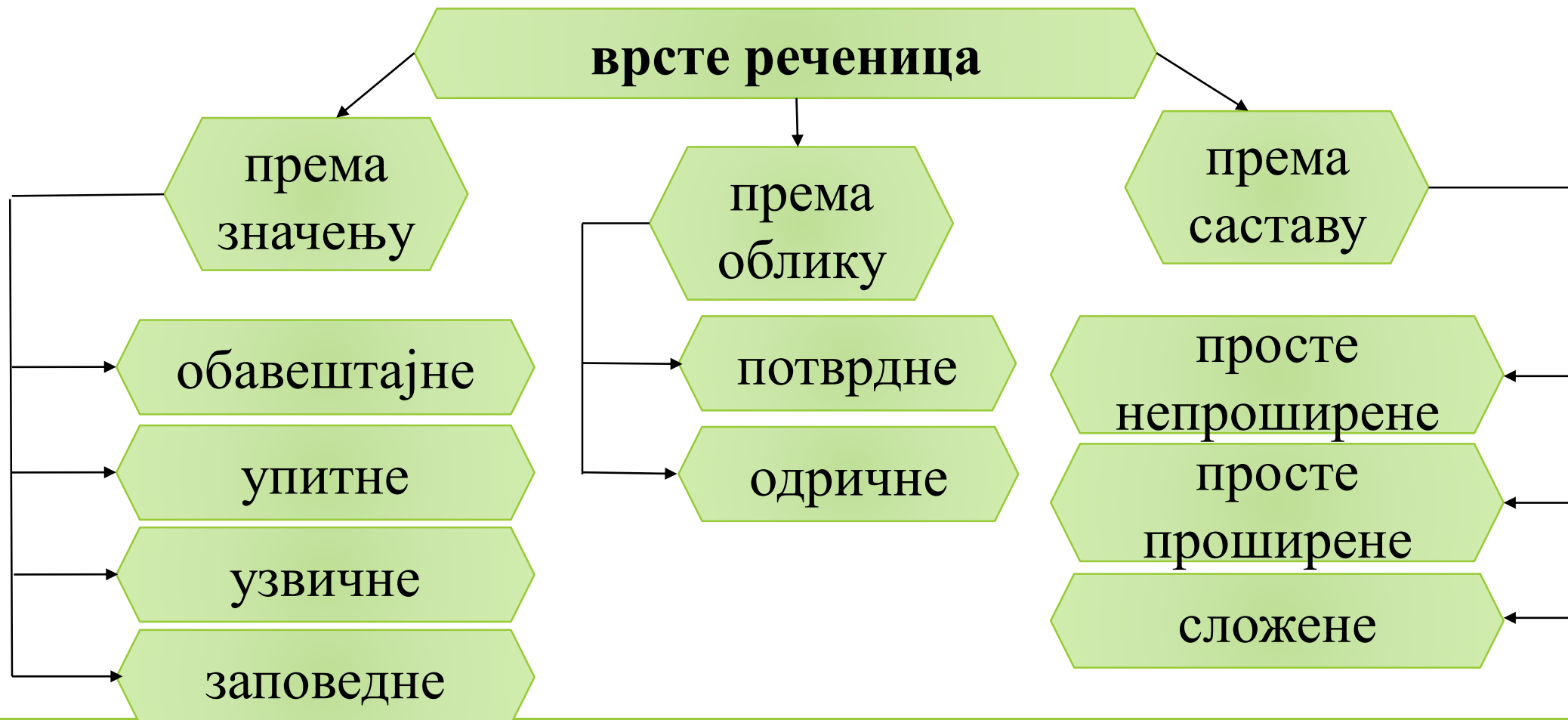
а) Каква је ово реченица по значењу, каква по облику, а каква по саставу?

Ова реченица је по значењу је **обавештајна**, по облику **потврдна**, а по саставу **проста проширена**.

б) Напиши ову реченицу у одричном облику.

Плавокоси дечак се јутрос није играо испред зграде.

Шта смо данас научили

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Интерактивни тестови са линковима ка раније емитованим часовима
за помоћ у провери и утврђивању знања

<https://www.mojaskola.gov.rs/>

ОВА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ЈЕ НЕКОМЕРЦИЈАЛНА!

Слајдови могу да садрже материјале, фотографије и слике преузете са Интернета који су заштићени Законом о ауторским и сродним правима. Ова презентација се може користити само у циљу информисања и образовања ученика у току наставе на даљину и у друге сврхе се не сме користити. Члан 44. – Дозвољено је да без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде за некомерцијалне сврхе наставе (1) јавно извођење или представљање објављених дела у облику неросредног поучавања на настави **ЗАКОН О АУТОРСКИМ И СРОДНИМ ПРАВИМА** (Сл. Гласник РС бр 104/2009 и 99/2011)